

Solvency II-herzieningen: belangrijke thema's uit recente EIOPA-consultaties

In oktober 2024 heeft het Europees Parlement formeel ingestemd met de herziene tekst van de Solvency II-richtlijn. Hoewel de herziene regels pas per 30 januari 2027 in werking treden, zitten de Europese Commissie en toezichthouder EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) niet stil. Naast de herziene richtlijn moeten namelijk nog diverse belangrijke onderdelen worden uitgewerkt. In de loop van 2024 zijn hiervoor al diverse consultatiedocumenten gepubliceerd, en in 2025 worden nog meer consultaties verwacht. In dit artikel gaan we in op enkele belangrijke thema's uit de recente consultaties. Deze thema's betreffen met name de kwalitatieve eisen waaraan verzekeraars dienen te voldoen (Pilaar 2¹).

GELAAGDE REGELGEVING: NA DE RICHTLIJN KOMT NOG MEER

Solvency II bestaat uit verschillende niveaus van regelgeving:

- **Level 1:** de kaderrichtlijn zelf (Solvency II Directive), die door het Europees Parlement (en daarna de Europese Raad) is goedgekeurd.
- **Level 2:** de Gedelegeerde Verordening (Delegated Acts) en Technische Standaarden, die de Europese Commissie opstelt op basis van EIOPA-adviezen. Bij de Technische Standaarden wordt onderscheid gemaakt tussen Regulatory Technical Standards (RTS) en Implementing Technical Standards (ITS). RTS bevatten bindende, gedetailleerde voorschriften die de oorspronkelijke richtlijn of verordening nader uitwerken en die de Commissie doorgaans alleen als geheel kan goed- of afkeuren. ITS zijn juist gericht op een uniforme uitvoering van de regels, bijvoorbeeld door vaste sjablonen voor rapportage voor te schrijven, en bieden de Commissie meer ruimte om in overleg met toezichthouders en de Raad wijzigingen door te voeren.
- **Level 3:** Richtsnoeren (Guidelines) van EIOPA, bedoeld om de toepassing en het toezicht in de praktijk te harmoniseren.

Voor de verdere invulling van Level 2- en Level 3-teksten zijn in 2024 al een groot aantal consultaties gestart, variërend van nieuwe Technische Standaarden over liquiditeitsrisico en duurzaamheidsrisico's tot Richtsnoeren voor crypto-activa. Deze consultaties bieden belanghebbenden de mogelijkheid om input te geven en de vereisten naast de richtlijn mee te helpen vormgeven.

LIQUIDITEITSRISICOBEHEER

Eén van de kernelementen in de consultaties gaat over liquiditeitsrisicobeheer. Onder de herziene richtlijn moeten alle verzekeraars periodiek een kortetermijnliquiditeitsrisicoanalyse maken voor hun kasstromen, aangevuld met stresstesten. In de recente consultaties heeft EIOPA een conceptvoorstel gedaan voor de RTS met daarin de volgende additionele vereisten:

- **Middellange en lange termijn:** voor ondernemingen met een omvang van meer dan 12 miljard euro aan activa wordt het verplicht om ook stresstesten op middellange en langere termijn uit te voeren.
- **Structuur van beheerplannen:** de beheerplannen voor liquiditeitsrisico dienen te bestaan uit een overkoepelende beoordeling, scenario-aanname, projecties van in- en uitgaande kasstromen, een inventarisatie van liquiditeitsbuffers en bijbehorende risico-indicatoren.
- **Groepsniveau:** de eisen gelden ook op groepsniveau, waarbij intragroep transacties en concentratierisico's binnen een verzekeringsgroep expliciet moeten worden meegenomen.

Dit moet uiteindelijk leiden tot een beter inzicht voor toezichthouders op de veerkracht van verzekeraars bij plotselinge marktontwikkelingen.

J. Broens MSc FRM (links) en L. Franzky MSc zijn beiden consultant bij Milliman.

UITZONDERLIJKE SECTOR BREDE SCHOKKEN

EIOPA heeft met de consultaties tevens een ontwerp voor de RTS gepubliceerd over uitzonderlijke schokken die de verzekeringssector in zijn geheel kunnen raken. Denk aan een plotselinge macro-economische crisis of een systematische verstoring. De voorgestelde regels scheppen een kader waarin toezichthouders kunnen ingrijpen door bijvoorbeeld dividenduitkeringen te beperken of het terugkopen van aandelen te verbieden wanneer de stabiliteit van de sector in het geding komt. Verder stelt EIOPA voor om een combinatie van indicatoren te gebruiken om deze systeemrisico's te signaleren. Zo wordt voorkomen dat uitsluitend een kwantitatieve grens (bijvoorbeeld een bepaald percentage daling op de aandelenmarkt) bepalend is. Hiermee wil men de consistentie van het optreden van toezichthouders in crisistijd bevorderen.

NIEUW PROPORTIONALITEITSKADER

In 2024 heeft EIOPA een consultatie doorgevoerd waarin belanghebbenden hun mening konden geven over de duidelijkheid van het kwalificatie- en diskwalificatieproces voor kleine en niet-complexe verzekeraars (Small and Non-Complex Undertakings, SNCUs). De uiteindelijke adviezen hierover zullen in januari 2025 worden verstrekt, waarna de definitieve criteria en procedures verder worden verfijnd.

In de herziene Solvency II-richtlijn zijn reeds uitgebreide proportionaliteitsmaatregelen uitgewerkt die gericht zijn op verzekeraars met een beperkt risicoprofiel, op basis van criteria als bruto geboekte premies, de omvang en complexiteit van de technische voorzieningen, het risicoprofiel (bijvoorbeeld marktrisico, concentratierisico), de mate van grensoverschrijdende activiteiten, de organisatorische structuur (eenvoudig versus conglomeraat) en de financiële stabiliteit (kapitaalbuffers, solvabiliteitsratio's).

Verzekeraars die ten minste twee jaar aan de SNCU-criteria voldoen en verwachten dit nog drie jaar te blijven doen, kunnen een notificatie indienen om in aanmerking te komen voor automatische toepassing van de proportionaliteitsmaatregelen. Daartoe behoren onder meer verminderde rapportagefrequenties (RSR eens per vijf jaar, SFCR eens per drie jaar, daartussen enkel kwantitatieve SFCR-data) en geen verplichte klimaatrapportage in de ORSA. Ook zijn er vereenvoudigde SCR-berekeningen voor risicomodules die minder dan 2 procent van de totale SCR omvatten, kan één persoon meerdere sleutelrollen combineren (uitgezonderd interne audit), vervalt de plicht tot gedetailleerde liquiditeitsplannen (zoals hiervoor genoemd), en hoeft geen macro-economische analyse in de ORSA (nieuwe vereiste in de richtlijn) te worden opgenomen.

Tegelijkertijd kan de toezichthouder binnen twee maanden bezwaar aantekenen als blijkt dat een verzekeraar het risicoprofiel heeft onderschat. Wanneer een onderneming (tijdelijk) niet (langer) aan de

SNCU-criteria voldoet, kan zij via een casus specifieke onderbouwing en met toestemming van de toezichthouder alsnog bepaalde proportionaliteitsmaatregelen toepassen, echter meestal zonder recht op vrijstellingen voor de rapportage over bijvoorbeeld klimaatscenario's in de ORSA.

Dit pakket aan onder meer een lagere berekeningscomplexiteit en kapitaalbuffers op maat, biedt voor kleine en niet-complexe partijen een belangrijke verlichting, mits de prudentie en bescherming van polishouders niet in het gedrang komen.

SIMPLICIATIES IN BEREKENING TECHNISCHE VOORZIENINGEN

EIOPA zal elk kwartaal scenario's berekenen en publiceren voor de prudente waardering van niet-materiële opties en garanties. Daarvoor heeft de toezichthouder in recente consultaties een voorstel voor ITS gepresenteerd, waarin de methodologie voor deze scenario's wordt uitgewerkt. Dit sluit aan bij een nieuw artikel in de richtlijn dat levensverzekeraars met niet-materiële opties en garanties toestaat om, als vorm van proportionaliteitsmaatregel, een 'prudente deterministische waardering' van hun verplichtingen toe te passen. De Europese Commissie zal middels de Gedelegeerde Verordening verdere details over dit waarderingsproces en de bijbehorende eisen specificeren.

OVERIGE CONSULTATIES

Naast bovenstaande thema's zijn in 2024 nog meerdere consultaties gelanceerd, waaronder:

- **Versterking van toezicht op grensoverschrijdende activiteiten:** vanwege enkele recente incidenten bij grensoverschrijdende verzekeringsactiviteiten, zet EIOPA hoog in op beter toezicht bij buitenlandse activiteiten.
- **Macroprudentiële analyse in de ORSA:** toepassing hiervan wordt verplicht om breder marktrisico en inflatieontwikkelingen in te schatten.
- **Crypto-activa:** voor beleggingen in crypto-activa wordt een schok van 100% voorgesteld voor de kapitaalsvereiste onder de Standaardformule. Verder werken de ESA's (Europese toezichthouders) aan uniforme sjablonen om uiteenlopende crypto-activa in te delen.
- **Duurzaamheidsrisico's:** er worden richtlijnen ontwikkeld voor beheerplannen ten aanzien van duurzaamheidsrisico's en verhoogde kapitaalsvereisten voorgesteld voor beleggingen in fossiele aandelen en obligaties.

De meeste van deze consultaties sluiten eind 2024 of begin 2025, waarna EIOPA de ontvangen reacties zal verwerken in haar definitieve adviezen aan de Europese Commissie.

CONCLUSIE

Hoewel de herziene Solvency II-tekst pas op 29 januari 2027 in werking treedt, moeten verzekeraars zich nu al voorbereiden op basis van de vele consultaties en ontwerpstandaarden die de sector de komende jaren zullen beïnvloeden. De thema's variëren van liquiditeitsbeheer en grensoverschrijdend toezicht tot nieuwe waarderingsmethoden en (duurzame) beleggingsrisico's. De uitkomst van deze consultaties is bepalend voor de precieze invulling van de Gedelegeerde Verordening, RTS, ITS en EIOPA-Richtsnoeren (Level 2 en 3). Wie tijdig anticipeert op de voorgestelde wijzigingen, zal beter voorbereid zijn op de aangescherpte eisen en kansen die de Solvency II-herziening met zich meebrengt. ■

1 – Over de kwantitatieve impacts op balans en kapitaal (Pilaar 1) is in het december 2024 nummer van *De Actuaris* al een artikel gepubliceerd: De puzzelstukjes vallen op hun plaats: de herziening van Solvency II is afgerond. (<https://www.actuarieelgenootschap.nl/kennisbank/de-puzzelstukjes-vallen-op-hun-plaats-de-herziening-van-solvency-ii-is-afgerond-1>)